

Peygamber Efendimizin Şairi

— Nuri Baş · 02 Mayıs 2023

Hasan İbni Sâbit (radıyallahu anh) Rasûlullah (sav) Efendimizin şâiri olarak tanınan bir sahâbîdir. Şiirleriyle İslâm'ı müdafaa eden, müşriklerin hicivlerine karşı Resûl-i Ekrem (s.a.v.) ve ashabını savunan bir yiğit... İlk defa söz ve yazı ile cihat etme şerefine nâil olan mücâhid bir kahraman... Hasan İbni Sâbit, Medine'de doğdu. Efendimizden yedi veya sekiz sene önce dünyaya geldi. Hazrec kabilesinin Neccaroğulları'na mensuptur. Annesi Feria binti Hâlid'dir. Künyesi Ebû'l Velid, lakabı şâir-i Resûlullah'tır. Ebû'l-Hüsâm (keskin kılıç) ve Ebû'l-Mudarrîb (iyi savaşçı) ünvanlarıyla da anılmıştır. O, cahiliye devrinde de meşhur şâirlerdendi. Gassanî hükümdarının sarayında kalırdı. Şiirleriyle devlet ricâlini metheder ve bol bahşişler alırdı. Ukaz'da müsâbakalara katlırdı. Lâmiyye Kasidesi pek meşhurdur. Onun İslâm'la şereflenmesi hicret yılına rastlar. O zaman 60 yaşlarında bulunuyordu. Hasan İbni Sâbit (r.a) müslüman olduktan sonra İki Cihan Güneşi Efendimizin yanından ayrılmadı. En güzel şiirlerini O'nun için yazdı. O'nun huzurunda müşriklerin şairlerine şiddetli cevaplar verdi. Cahiliye devrinin kokuşmuş değer yargılarını, soy sop saplantılarını dile getiren hicviyeler söyledi. Bu şiirler arap kabileleri arasında son derece etkili oldu.

O, yaşlı ve bedenen çok zayıf olduğu için bizzat savaşa katılmadı. Fakat müslümanları metheden, cihata teşvik eden onların kahramanlık duygularını coşturan şiirler yazarak cihattan geri kalmadı. İslâmî heyecanın uyanmasına çalıştı. O rakîk kalpli, hasas yürekli idi. Bir gün arkadaşları ona: Bedir Gazasına katılmadığı için, cihat sevabına kavuşamadın diye bir söz söyledi. Buna çok üzüldü. Kendi kendine hayıflandı. Üzüntüsü yüzüne vurdu ve hali değişti. Resul-i Ekrem (s.a) Efendimiz onun bu halini gördü ve: "Hasan'ın sözleri düşmana ok darbesinden daha tesirlidir" diye iltifatta bulundu.

Fahr-i Kâinat (s.a) Efendimiz onun şahsına ve sanatına çok değer verirdi. Şiirlerini okuması için Mescid-i Nebevî'de ona bir minber yaptırdı. Hasan İbni Sâbit (r.a) orada İslâmiyeti metheden şiirler okudu. Sözleriyle İslâm düşmanlarını yerden yere vurdu. Hicviyeleri, müşrikler üzerinde şok tesirler yaptı. Rahmet Peygamberi Efendimiz ona hiciv (yerici) şiir yazacağı zaman Hz. Ebu Bekir (r.a)'dan bilgi almasını ve ona danışmasını emretti.

Birgün İslâm düşmanlarının yüzkaralarını ortaya koyan bir şiir okudu. İki Cihan Güneşi Efendimiz onun keskin kılıç gibi sözlerinden duygulandı ve: "Ey Hasan! Müşriklerin, kâfirlerin yüzkaralarını ortaya koy. Cebrâil seninledir. Ashabın silâhla harb ettiği gibi sen de dil ile harb et" buyurdu. Söz ve yazı ile cihat etme şerefine ilk kavuşanlardan oldu.

O, şiirleriyle cihat yapıyordu. Söylediklerinin tesirinde kalanlar müslüman oluyordu. Bu onun en büyük başarısıydı. Hicretin dokuzuncu senesinde Beni Temim kabilesinden yetmiş kişinin İslâm'la şereflenmesine onun söylediği şiirler vesile oldu. Şöyle ki:

Temimoğulları bir heyetle esirlerini almak için Medine'ye geldi. Yanlarında en meşhur hatip ve şâirlerini de getirdiler. Efendimizin huzurunda Utarid adındaki hatipleri kalktı ve kabilesini övdü. Resûl-i Ekrem (s.a) Efendimiz bu hatibin karşısına Sâbit İbni Kays'ı çıkarttı ve ona: "Kalk ey Sâbit! Bunun konuşmasına karşılık ver" buyurdu. Sâbit derhal kalktı ve Allah Teâlâ'nın büyüklüğüne ve Peygamber (s.a) Efendimizin

methine dâir bir konuşma yaptı. Gelen heyet arasında büyük bir yankılanma oldu. Bir çokları hitabetin tesiri altında kaldı. Sonra şâirleri şiirler okumaya başladı. Sevgili Peygamberimiz onlara karşı da Hasan İbni Sâbit (r.a)'a işaret ederek: "Kalk ya Hasan! Bunlara da sen karşılık ver! Allah'ın Resûlü nâmına sen cevap ver!" buyurdu. Peşinden ona:

"Ya Rabbi! Onu Ruhul-kudüs ile teyid et" diye duâ etti. Hasan (r.a) büyük bir aşk ve şevk içerisinde ayağa kalktı. Aynı vezin ve kafiyede uzunca bir şiir okudu. İslâm'ın faziletini, ahlâkını ve diğer dinlere olan üstünlüğünü gayet açık bir ifade ile açıkladı. Şairlerini hayran bıraktı. Hatta heyetin ileri gelenlerinden Akra İbni Hâbis kendisini tutamadı ve: "Allah'a yemin ederim ki, bu zâta, "Muhammed aleyhisselâma" her zaman bizim bilmediğimiz bir yardım gelmektedir. O muhakkak muvaffak olacaktır. Herkese üstün gelecektir. Onun hatibi ve şâiri bizimkinden üstündür. Sesleri de seslerimizden daha canlı ve gürdür" diyerek hakikatı haykırdı. İki Cihan Güneşi Efendimize doğru yaklaştı ve kelime-i şehadet getirerek müslüman oldu. Onun İslam'la şereflendiğini gören heyettekiler hep birlikte İslâm'a girdiler. Bunun üzerine Fahr-i Kâinat (s.a) Efendimiz hepsine birer hediye verdi. Esirlerini serbest bıraktı.

Hasan İbni Sâbit (r.a) bu şiirinde mânâ olarak şunları söyledi: "Allah'dan korkan ve onun dinini kabul eden her insan mutlu olur. İnsanların en cömerdi, müslümanın en geri kalanlarına yetişemez. Onların alçattığı bir daha yükselemez. Yükselttiklerini hiç bir el yere indiremez. Onlar komşularını mahrum bırakmazlar. Hepsi afitirler. Onlara düşman olanlar her şeyden mahrum kalır."

O şiirlerinde âyet ve hadislerden ilham aldı. Hikmet ve darb-ı meseller şiirlerinde önemli yer tuttu. Hz. Ömer (r.a) devrinde de bir kaç defa minbere çıkararak şiir okudu.

İki Cihan Güneşi Efendimizi bir şiirinde şöyle anlattı:

"Sizden iyisini gözlerim görmedi aslâ
Sizden güzelini doğurmadı hiç bir anâ
Her ayıp ve kusurdan pâk yaratıldınız.
Sanki dilediğiniz gibi yaratıldınız."

Hindistan, Mısır ve Tunus'da divanı basılan Hasan İbni Sâbit (r.a) 120 yaşlarında iken Medine-i Münevvere'de vefat etti. Cenâb-ı Hak şefaathlarına nail eylesin bizleri. Amin.